

Sygn. akt IV KO 6/16

POSTANOWIENIE

Dnia 23 marca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Szewczyk (przewodniczący)

SSN Tomasz Grzegorzczak

SSN Jacek Sobczak (sprawozdawca)

w sprawie **D. J.**

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 23 marca 2016 r.,

wniosku obrońcy skazanego

o wznowienie postępowania zakończonych prawomocnym wyrokiem Sądu

Apelacyjnego w [...] z dnia 21 marca 2013 r., sygn. akt II AKa [...]

zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w C.

z dnia 31 października 2012 r., sygn. akt II K [...]

p o s t a n o w i ł:

1. oddalić wniosek,

**2. obciążyć skazanego kosztami postępowania
wznowieniowego.**

UZASADNIENIE

D. J. został prawomocnie skazany za przestępstwo z art. 280 § 1 k.k., popełnione w dniu 3 października 2011 r. w C., wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami, ponadto za przestępstwo z art. 278 § 1 k.k., popełnione w dniu 18 listopada 2011 r. w C., oraz za przestępstwo z art. 280 § 1 k.k., popełnione w dniu 24 listopada 2011 r. w C.. W wyniku połączenia kar orzeczonych za poszczególne czyny, oskarżonemu wymierzono łączną karę 3 lat pozbawienia wolności.

Obrońca skazanego D. J. wystąpił do Sądu Najwyższego z wnioskiem z dnia 30 grudnia 2015 r. (k. 3) o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 21 marca 2013 r., sygn. akt II AKa [...] zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w C. z dnia 31 października 2012 r., sygn. akt II K [...]. Wnioskujący powołał się na nowe okoliczności wynikające z wniosków uzupełniającej opinii prof. W. G. odnośnie oceny poczytalności skazanego *tempore criminis*.

W tym celu obrońca wniósł o wznowienie postępowania wobec tego skazanego a także przeprowadzenie dowodu z dokumentacji medycznej znajdującej się w aktach sprawy o sygn. akt IV KO 75/15 – dla wykazania występowania u skazanego od dzieciństwa zaburzeń psychicznych oraz przeprowadzenie dowodu z opinii uzupełniającej prof. W. G. z dnia 28 grudnia 2015 r. dla wykazania konieczności ponownej analizy poczytalności skazanego D. J. *tempore criminis* oraz dla wskazania nowych okoliczności mogących skutkować wznowieniem postępowania.

Prokurator Generalny w odpowiedzi na wniosek wniósł o dopuszczenie oferowanego w pkt 5 wniosku dowodu w postaci opinii uzupełniającej prof. W. G. z dnia 28 grudnia 2015 r., wznowienie postępowania w odniesieniu do D. J. i o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 21 marca 2013 r., sygn. akt II AKa [...] i przekazanie sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zaważył, co następuje:

Wniosek obrońcy skazanego D. J. o wznowienie postępowania nie zasługiwał na uwzględnienie, dlatego należało postanowić o jego oddaleniu.

Omówienie argumentów zgłoszonego przez obrońcę wniosku zacząć należy od przytoczenia przyczyn, które legły u podstaw oddalenia przez Sąd Najwyższy poprzedniego zgłoszenia obrońcy skazanego w omawianym przedmiocie. Postanowieniem z dnia 9 grudnia 2015 r. Sąd Najwyższy w sprawie o sygn. akt IV KO 75/15 oddalił wniosek obrońcy D. J. o wznowienie wobec niego prawomocnie zakończonego postępowania z uwagi na nie przedstawienie wystarczających przesłanek przemawiających za stwierdzeniem z dostatecznym stopniem

prawdopodobieństwa, że w zakończonym prawomocnie postępowaniu mogło dojść do pomyłki w ustaleniu o odpowiedzialności karnej D. J.

Sąd Najwyższy dysponował wówczas informacjami wynikającymi zarówno z badań przeprowadzonych skazanemu (badania RM, TK, zapis EEG, które ujawniły w obrębie mózgu skazanego zwapnienie w okolicy sierpa mózgu oraz torbiel pajęczynówki okolicy skroniowej lewej) jak również treścią i wnioskami opinii sporządzonej przez prof. W. G. a także neuropsychologa dr. L. S. (z dnia 11 sierpnia 2015 r. i 30 września 2015 r.). Wówczas to rozpoznano u **badanego organiczne zaburzenia osobowości z początkiem w dzieciństwie** w obrazie zespołu skroniowego oraz nawracające zaburzenia depresyjne. W treści tej opinii wyrażono pogląd, że „u chorego występowały od dzieciństwa (...) zaburzenia zachowania i emocji rozpoczynające się zwykle w dzieciństwie i w wieku młodzieńczym” oraz że już w tym okresie w obrębie mózgu ww. istniała torbiel (str. 4 uzasadnienia).

Jak skonstatował Sąd Najwyższy w przedmiotowej sprawie cechę nowości wobec stanu ustalonego w prawomocnie zakończonym postępowaniu nosi ujawniona okoliczność, że opisane zaburzenia psychiczne D. J. mają podłoże **organiczne**. Samo rozpoznanie tego typu zaburzeń nie spowodowało żadnej istotnej modyfikacji w zakresie rozpoznania opinii przyjętej za podstawę ustaleń w zakończonym postępowaniu. Sąd Najwyższy dodał, że żadna z przedstawionych opinii nie sugeruje choćby potrzeby ponownej weryfikacji stanu zdrowia psychicznego skazanego *tempore criminis*.

Zdaniem tego Sądu brak było wystarczających i zupełnych postaw z art. 540 § 2 pkt 1a k.p.k. do wznowienia postępowania.

Podlegający ocenie w niniejszym postępowaniu wnioszek oparto również na postawie z art. 540 § 2 pkt 1a k.p.k., przy czyn owym *novum* ma być treść uzupełniającej opinii sporządzonej przez prof. dr hab. lek. med. W. G. z dnia 28 maja 2015 r. Wnioski biegłego – zdaniem obrońcy - wskazują na nowe okoliczności w zakresie stanu zdrowia psychicznego skazanego, demaskując całkowicie błędne rozpoznanie dotychczasowych biegłych sądowych badających skazanego w toku postępowania sądowego, którzy wydali opinię psychiatryczną dotyczącą D. J. w kontekście przeprowadzonych w późniejszym okresie badań oraz ich wyników.

Zdaniem tegoż biegłego prawidłowe rozpoznanie zaburzeń psychicznych D. J. powinno brzmieć **„Organiczne zaburzenia osobowości o cechach schizoidalnych z początkiem w dzieciństwie”**. Zaburzenia te nie mogły być rozpoznane przez biegłych badających skazanego w toku postępowania przygotowawczego i sądowego, albowiem dopiero w późniejszym okresie stwierdzono uraz mózgu w postaci torbieli i zwapnienia w okolicy sierpa mózgu. Wnioskujący podkreślił, iż prof. W. G. w opinii z dnia 28 grudnia 2015 r. stwierdził, że organiczne zaburzenia osobowości z zaostrzeniami psychotycznymi istniejące od dzieciństwa, nie leczone, występowały również u skazanego *tempore criminis*. Analiza wniosków badań przeprowadzona przez prof. W. G. po sporządzeniu opinii przez biegłych w toku postępowania, podważa prawomocne ustalenia w przedmiocie poczytalności skazanego w czasie czynu. W celu zaś zbadania poczytalności skazanego w czasie czynu niezbędne jest dokonanie oceny stopnia ciężkości zmian organicznych, jego przewlekłości, zaburzeń psychopatologicznych i ich korelacji z charakterem czynu.

W tym miejscu przypomnieć wypada, że w orzecznictwie trafnie przyjmuje się, że postępowanie karne podlega wznowieniu nie w razie ujawnienia się po wydaniu wyroku jakichkolwiek nowych faktów lub dowodów nieznanymi przedtem sądowi, czy też zgłoszenia jakichkolwiek wątpliwości, co do trafności zapadłego rozstrzygnięcia, ale jedynie wtedy, gdy nowe fakty lub dowody wiarygodnie podważają prawdziwość dokonanych, istotnych ustaleń faktycznych. Chodzi tu w szczególności o ustalenie, wykazanie wysokiego prawdopodobieństwa, że po wznowieniu postępowania zapadnie orzeczenie odmienne od orzeczenia poprzedniego. Samo zgłoszenie nowych faktów i dowodów nie oznacza, że niejako automatycznie sąd rozpoznający wniosek zobligowany jest do wznowienia postępowania. Owe nowe fakty i dowody podlegają ocenie tego sądu, dokonywanej w ścisłym powiązaniu z materiałem dowodowym zgromadzonym w przedmiotowej sprawie w toku jej rozpoznawania przez sądy pierwszej i drugiej instancji. W orzecznictwie przyjmuje się także, że nowe fakty lub dowody jako podstawa wznowienia postępowania to jedynie takie, które wskazują na zaistnienie okoliczności wymienionych w art. 540 § 1 pkt 2 lit. a-c k.p.k. (zob. J. Grajewski i S. Steinborn, *Komentarz do art. 540 k.p.k.*, Lex 2015 i przywołane tam orzecznictwo).

Nadto zaznaczyć należy, iż w licznych orzecznictwie zwracano uwagę także i na to, że w ponownym postępowaniu o wznowienie można powoływać się na te same źródła dowodowe tylko wówczas, gdy ujawniają one „nowe fakty” nieznane przedtem sądowi orzekającemu w przedmiocie wznowienia.

Tymczasem treść omówionej powyżej opinii biegłego prof. W. G. z dnia 28 grudnia 2015 r. w zakresie rozpoznania zaburzeń psychicznych u skazanego i wniosków z tego płynących jest w zasadzie tożsama z wydanymi przez niego uprzednio opiniami, które były przedmiotem rozpoznania i omówienia przez Sąd Najwyższy w postępowaniu wznowieniowym. Zasadnicza różnica sprowadza się do wyrażonej w tej opinii kategoryczności w zakresie skutków rozpoznanego schorzenia w odniesieniu do tego skazanego i próby oceny jego zachowania pod kątem *tempore criminis*. Znamiennym jest to, że opinia ta, choć podważa trafność diagnozy i ocenę zachowania skazanego w chwili czynu, wydaną przez poprzednich biegłych, to jednak nie wskazuje na wystarczające prawdopodobieństwo wystąpienia przesłanek wyłączających zupełnie odpowiedzialność D. J., o jakich mowa w art. 31 § 1 k.k. Uprawdopodobnienie zaistnienia przesłanek z tego przepisu może stanowić dopiero skuteczną podstawę wznowienia w oparciu o przepis art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k. (skazany nie popełnił czynu albo czyn jego nie stanowił przestępstwa lub nie podlegał karze). W judykaturze wskazuje się przecież, iż ujawnienie po prawomocności wyroku, że oskarżony *tempore criminis* miał jedynie znacznie ograniczoną poczytalność, nie uzasadnia wznowienia postępowania *propter nova* (art. 540 § 1 pkt 2 lit. a), ponieważ skorzystanie z możliwości złagodzenia kary z tego powodu jest pozostawione uznaniu sądu wyrokującego (art. 31 § 2 k.k.)

Na zakończenie niniejszych rozważań należy stwierdzić, że nie sposób podzielić stanowiska prokuratora wyrażonego w odpowiedzi na wniosek obrońcy, szczególnie, gdy zważy się po pierwsze na wartość przyjętej tam argumentacji po wtóre wyrażonej postawy, co do uprzednio złożonego wniosku w tożsamym przedmiocie i w oparciu o zbieżne argumenty.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy orzekł, jak w części dyspozytywnej postanowienia.

[l.n]